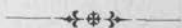

Planinski Vestnik.

Glasilo Slovenskega planinskega društva.

Št. 6.

V Ljubljani junija 1902.

Leto VIII.

Eden dan v Grintaveih.

Spisal dr. Fr. Tominšek.

(Konec.)

Turski žleb je čudovit globok predor med obojestranskima gorskima velikanoma; videti je, kakor da bi bil nalašč vdolben v ogromne skale. V enakomerni hudi strmini drži ta žleb od vrha sedla doli do prijaznih trat, ki se raztezajo pod vznožjem planinskih orjakov. Dno žleba je posuto z debelim in drobnim kamenjem, nekoliko je tudi trate vmes. Semkaj nikdar ne posije solnce, zato pa tudi dolgo časa leži tu sneg. Jaz ga sicer nisem več našel in zato bi bil lahko šel tudi po dnu žleba navzdol, dasi bi bila ta hoja neprijetna radi ruščega se kamenja. Seveda sem jo krenil po naši novi poti. Ta pot je nadelana precej visoko nad dnom žleba ob obmejnih stenah Rinke, ki so večinoma popolnoma navpične. Pot je bilo možno le na ta način napraviti, da so se v skale zabila železna stopala, po katerih se hodi, in da so se nad stopali potegnile vrvi ali zabili klini, za katere se moreš z rokami držati in oprijemati. Ko višiš na teh železnih držajih, zdi se ti, kakor bi se premikal po odru ali lestvi, ki je pritrjena na navpično skalo. Nevarnosti ni prav nobene, ker so stopala ter klini jako trdno zabiti v skalo. Po tej poti se da varno in brez truda priti skozi Turski žleb, in to je posebnega pomena za začetek poletja, dokler še leži sneg po žlebu. Po snežišču se spustiti bi bilo jako opasno, ker je strmina prehuda. Naprava te poti je torej za turistiko velikega pomena.

Ko stopam zelo oprezno proti sredi žleba, in sicer prav visoko gori ob skali, me srečata dva turista; prej sta mi bila zakrita, ker se ondi žleb nekoliko zavije. Dva nemška turista sta bila, oče in hčerka; oče mi je bil po obrazu znan izza mojega bivanja v Celju. Mož stopa proti meni po našem novem potu, dekle pa si očitno ni upalo na to umetno lestvo in zato se plazi po dnu žleba.

„Oh papa!“ jame dekle tarnati, ko zagleda mene; „pojdi nazaj! Tam ne bosta mogla drug mimo drugega. Oh, padel boš!“ Oba res

stojiva na kraju, kjer ni niti ene stopinje na trdnem svetu, nego samo umetna stopala, ki štrle iz pečine ven. Nekoliko postojim, da si ogledam situacijo, in pri tem se nekoliko pogovorimo. Povedala sta mi, da nameravata samo na vrh Turskega žleba, in mi prav zavidala, ko sem jima povedal, da sem na Skuti zajtrkoval. Gospodična se je kazala precej boječo in pripovedovala, da si ni upala zlesti na kline in da rajša praska spodaj po pečevju; tudi je zatrjevala, kako grozno je naju gledati viseča nad prepadom.

Vsakemu svoje, sem si mislil; vendar se mi je za malo zdelo, da ne spoštuje našega pota. Moja nevolja se je še povečala, ko sem zapazil po natančnejšem ogledu, da se njena oprava in zunanost skladata z idejalom, ki ga večkrat planinci opevamo z narodno pesmijo:

»Ona ima irhaste hlače,
ona ima črne oči . . . .«

In res, v hlačah hodi, pa dela s svojo bojzljivostjo tako sramoto naši obleki!

„Oh, papa!“ zopet zaveka spodaj, videč, da se midva gori na skali približujeva drug drugemu. „Papa, pojdi nazaj, ali pa stopite, vi gospod, malo kvišku, tam se bosta laže ognila!“

Toda menite, da kaj izda ta prošnja? Papa se sramuje iti nazaj, jaz pa tudi nočem. Velim bradatemu nasprotniku, naj postoji in se stisne ob steno. Iztegnem se mimo njega, zgrabim z roko preko njega železen klin in dosežem z ного stopalo onkraj njega; potem se drug drugega nekoliko opraskava, jaz njega z muštacami, on mene s ščetinasto brado, in že stojim na drugi strani. Končan je ta nenavadni planinski objem brez nezgode; bolj kočljiv bi seveda bil, ako bi bilo ono bojzljivo bitje stalo tukaj gori.

Nato se kratko poslovim, urno stopam navzdol in v kratkem prispem iz skalovja ven na prijazno zeleno pobočje, ki se razprostira nad Okrešljem. Pot se nadalje vije v serpentinah po precej strmi trati, jaz pa jo udarim naravnost navzdol, da pridem hitreje do ravnega sveta. Ko pokaže moja ura opoldne, sem že stal pred Okrešljem.

Kaj mično leči ta planota. Obrobljena je na severu od strme Mrzle gore in od roba Savinskega sedla, preko katerega vodi pot na Jezersko stran in sedaj do Češke kočje. Na zapadni strani vise nad menoj grebeni Rinke in Turske gore; proti jugu se blešči Brana. Odtod se znižuje greben v Kamniško sedlo in onkraj tega štrlita proti nebu Planjava in Ojstrica. Okoli mene se razprostira lepa zelena trata, po kateri se pase precejšnja čreda živine.

Na Okrešlju stoji že več let nemška planinska kočja, poleg nje pa pastirska kočja in nekaj hlevov.

V planinski kočji se ne maram oglasiti, ker se nočem tukaj muditi; pogovorim se torej le nekoliko s pastirjem in mu naročim, naj pove Uršiču, ako pride za menoj s svojima turistoma, da sem srečno potoval in da odhajam nazaj v Bistrico preko Kamniškega sedla. Ker teče tukaj prav bister studenec, si ugasim žejo, potem pa odrinem zopet kvišku proti Kamniškemu sedlu.

Od Skute do Okrešlja sem hodil ves čas navzdol in tukaj stojim v višini 1250 m; odtod naprej moram pa preplezati kvišku do sedla zopet nad 600 m. To je sicer res precej znatna izprememba na potu, vendar pa bi mi bilo ljubše, ako bi mi ne bilo treba več navzgor; pri tem me je še pastir strašil, da imam na vrh sedla dve uri hoda, in mi je prorokoval tudi dež. Oblaki so se res jeli zbirati in mi nenadoma zakrili solnce, veter pa je bil hujši in hujši. Ker sem spoznal, da mi bode brza hoja najboljša pomoč in tolažba, sem ubral prav pošten korak in hitro dospel do strmega pobočja med Tursko goro in Brano, ki se zgoraj zožuje v kamnito grapo, takozvane Kotle, in ki vodi na sedlo med tema dvema gorama. Težko sopé stopam kvišku med kamenjem in ruševjem in z grozo opazujem pečine, ki se dvigujejo do roba Kamniškega sedla. Dolgo časa ni v teh stenah zapaziti niti najmanjšega prostorčka, koder bi se dalo splezati proti sedlu. Šele ko dospem že zelo proti vrhu Kotlov do kraja, kjer preneha zelenje, zavije pot proti stenam Brane, in pod prav strmim skalovjem zapazim veliko rdeče znamenje, kažoče mi, kod se je treba spustiti po stenah navzgor.

Ker je zopet začela razsajati huda burja, sem skrbno zavaroval klobuk proti nezgodam s tem, da sem si ga okoli ušes privezal, in si tudi tesno privezal havelok. Po teh stenah je namreč treba previdnosti, posebno pa v takem viharju.

Spustil sem se v skale in lezel kvišku. Pot je silno strma in bila je prejšnja leta celo nevarna. Sedaj pa je dobro nakopana in zavarovana na vseh opasnih mestih s klini in žicami ter je stopinja vedno varna. Pogled navzdol proti Logarjevi dolini pa mora vsakega prevzeti, taka globočina se odpira spodaj. Nekaj časa drži steza naravnost kvišku proti Brani, potem pa jo zavije bolj na levo in vodi nad skalami, ki so se mi od spodaj videle nepristopne. Težavno sem plezal kvišku in večkrat sem se moral oprijeti za kline in skale, kadar je prav silno pribučala burja; ako bi se ne bil držal, vrgla bi me bila nemara črez stene. Prav utrujen sem priplezal končno na vrh sedla. Hodil sem samo nekaj nad eno uro, zato pa sem bil tudi zelo razgret in spoten. Na srečo sem našel dobro zatišje ob veliki skali, kjer sem se lahko skrnil pred viharjem in mirno počival precej časa.

Radost me je obhajala, ker sem prehodil, kar je težavnega pota; navzdol do Bistrice bo le majhen, lahek skok, in brez težave sedaj pridem v Kamnik do večernega vlaka.

Ko sem premišljeval svoje današnje potovanje, se spomnim prve svoje poti preko Kamniškega sedla. Bilo je pred 17 leti, v dobi mojih dijaških let; štirje tovariši, lahki in brzonogi, smo potovali preko Ljubnega, Luč in Solčave do Logarjeve doline in potem preko Okrešlja in Kamniškega sedla. Bili smo seveda brez vodnika; dasi nismo prav nič poznali pota, nismo se hoteli vrniti.

Pot preko Kamniškega sedla je bila tačas še silno slaba, niti nadelana niti zaznamovana. Edino znamenje je bil rdeč križ na skali pod Brano, kjer krene pot na prve stene. Ker smo potovali v zgodnjem poletju, se je razprostiralo še veliko snežišče po

jarku, ki drži ob Turski gori (po Kotlih), in po tem snežišču smo stopali kvišku. Izkusili smo se nekolikokrat spustiti na pobočje, ki se od tega jarka razprostira proti stenam Kamniškega sedla, toda tačas skoro ni bilo možno preriti se po ruševju in kamenju, in zato smo se zopet vrnili na sneg (sedaj je po tem pobočju lepo v ključih, serpentinah izvedena steza). Po snežišču smo prišli previsoko gori v Kotle in zato smo tam, kjer se nehava obraslo pobočje, zaman gledali po stenah Brane, da bi zapazili pot. Jaz sem se zato spustil nekoliko navzdol ob vznožju Brane po plazu drobnega kamenja in sem res zasledil prej omenjeni križ. Ko smo našli, kod se nam je spustiti nad skale, smo plezali pogumno navzgor; seveda smo lazili ves čas po vseh štirih. Prave steze sploh ni bilo nikjer, in zato smo plezali po skalah, koder je bilo sploh moči kvišku. Približno sredi sten smo našli zanesljivo znamenje pota — staro železno žico, ki je bila pribita na prav nevarnem mestu. Odtod dalje so se mi tovariši začeli upirati, češ, da si ne upajo naprej. Da postanejo bolj pogumni, sem jim odvezel vso prtjljago in suknje, in da se ne izgube, sem shranil tudi njih denarne listnice. Srečno smo končno prispeli na sedlo v kljub nevarnemu in silno težavnemu potu. Koliko se je od tačas premenil pot!

Ker sem ravno pri spominih, mi pride še na misel nezgoda, ki se je tačas moji družbi pripetila, sicer ne v planinah, pač pa v zvezi z nevarno potjo preko sedla. Vsi štirje smo s sedla odrinili na kranjsko stran; tovariši so hoteli ostati v Kamniku, jaz pa sem bil manj petičen in zato sem se moral še isti dan vrniti preko Stahovice in Črničevca domov v Gornji grad. Vkup smo še potovali do izvira Bistrice, kjer je stala približno na mestu, na katerem stoji sedaj kapelica, tačas nekaka lesena lopa; tam pa sem jo jaz ubral naprej, ker sem imel še dolgo pot do doma. Hodil sem seveda prav hitro in res sem bil zvečer že v Gornjem gradu. Pri tem pa sem popolnoma pozabil na listnice svojih tovarišev, katere so mi bili dali shraniti ob plezanju proti sedlu; jaz sem to zapazil šele doma, ko sem praznil svoje žepe. Tako so ostali moji tovariši brez denarja; jaz sem jim sicer že drugi dan poslal njih lastnino v Kamnik (saj so mi tudi brzojavili), toda pošta ima slabo zvezo, in dobili so denar šele tretje jutro. Zapazili so bili hitro po mojem odhodu, da sem jim denar odnesel, in so se tudi takoj za menoj spustili; drevili so za menoj, kolikor so jim moči pripuščale, vendar pa je bil trud zaman — niso me mogli dohiteti. Radi tega brezuspešnega truda se jim je dokaj za malo zdelo. Seveda pa tudi sprejema v Kamniku niso bili posebno veseli, kajti Kamničanje niso povsem zaupali njih zatrjevanju, da bodo vse pošteno plačali — tačas še niso imeli turisti tistega kredita kot dandanes — bajki o pobeglem tovarišu pa itak nikdo ni hotel verjeti!

Ob takih spominih sem si dodobra odpočil.

Kamniško sedlo je 1879 *m* visoko in ima krasno lego med Brano in Planjavo. Iz svojega zavetišča sem posebno občudoval robati hrbet Planjave. Ogromne skale, ki se vzdigujejo nad sedlom

proti njenemu vrhu, ne dopuščajo, da bi se človek šalil ž njimi, in to so večkrat pokazale. Kamniško sedlo je prav široko in na južni strani (proti Kranjskemu) gori do vrha lepo zeleno. Na južno stran se tudi odpira razsežen razgled po Kamniškem in Ljubljanskem okraju. Na severno stran pa je sedlo kakor odsekano in se pogreza z navpičnimi stenami v Logarjevo dolino. Veličasten je pogled na severno stran. Odtod premotriš vse že prej imenovano gorovje, ki se razprostira nad Okrešljem, vidi se pa tudi vsa Logarjeva dolina. Pogled s sedla doli je jako grozen radi silne visočine, dalje proti Okrešlju in proti Plesniku pa je vedno prijaznejši. Pod Okrešljem sem zapazil prav dobro visoki slap Rinke.

V svojem zavetišču sem si privoščil ostanek piščanca in priskrbel njegovim kostem pravi planinski pogreb: vrgel sem jih namreč navzdol po pečinah naravnost v Logarjevo dolino. Sicer mi pa jed ni nič kaj šla v slast, ker je bila žeja prehuda. Kar sem imel, sem že prej popil, tukaj pa tudi ni nikjer dobiti vode.

Med tem so se nenadoma ovili vsi vrhovi v gosto meglo, ki je divje plesala okoli njih. Vihar jo je naganjal od zahoda in jo potiskal blizu do Okrešlja, od tam pa jo sukal mimo Turske gore in jo potem kakor iz žrela bljuval iznad Kotlov na Kamniško sedlo, tukaj pa jo podil zdaj proti Brani, zdaj proti Planjavi.

Ako bi bilo po leti, bi me po teh znamenjih zalotila grozna nevilhta; jesenski čas in mraz pa me je rešita; le z ostrim snegom me jame veter obsipati. Nekaj časa opazujem to divjanje naravnih moči, potem pa jo popiham s sedla navzdol po južnem pobočju na kranjsko stran.

Skokoma drevim po strmem rebru in v kratkem dospem do pastirske kočee, ki leži na kranjski strani pod Kamniškim sedlom. Tukaj je že prenehal vihar. Pastirji so že zapustili planino, in to sem toliko bolj obžaloval, ker sem upal dobiti pri njih kaj mleka ali vsaj vode. Stičem po vseh kotih v koči, ali niso pustili kake pijače; toda ni je najti. Samo v koritu, ki stoji za kočee, zapazim neko tekočino. Kako rad bi si vsaj nekoličkaj zmoočil suha usta, toda joj! Spustim eno kapljo na jezik, a obidejo me grozni občutki. Treba je bilo precej časa, da sem se iznebil groznega okusa.

Ko se spustim od kočee naprej proti dolini, zavije pot nekoliko bolj proti stenam Brane, ki so tukaj silno gladke in strme. Hipoma začujem, da se ob Brani udira kamenje. Postojim in zapazim v bližini enega streljaja veliko čredo divjih koz, ki plezajo s čudovito naglostjo naravnost kvišku po stenah, po katerih ne pride nobeden turist. Štejem čredo in naštejem šestindvajset glav. Ko mi izginejo koze izpred oči, nadaljujem svoj tek proti dolini. Pot me vodi najprej po jarku, ki drži pod Brano prav strmo v dolino, in tukaj pridem do velikega studenca, pri katerem si žejo ugasim. Potok teče le malo časa po površju, potem pa se izgubi po skalnatem jarku. Še nekaj časa korakam po tem jarku, potem pa jo zavije pot na desno po robu predgorja, ki se cepi od Brane in končava tik nad Uršičem, oziroma nad izviro Bistrice kot Jermanski rob (956 m). Zložna in prijetna pot se vije po gozdu povprek in me v kratkem privede k izviro Bistrice.

V turistovsko hišo sem prispel ob treh popoldne in se prav razveselil, ko sem našel gospoda profesorja B. in njegovo družbo še tukaj. Pozdravimo se s prisrčnostjo, kakršna je le v planinah doma. Povedo mi, da jih je megla hitro napodila z Grintavca in da so se potem vsi vrnili v Zoisovo kočo. Tam so zajtrkovali; — še ni dolgo, kar so dospeli semkaj. Uršič s svojima turistoma pa je ostal še v koči, ker bodo gori prenočili in šele drugo jutro odrinili po Podeh in preko Turskega žleba do Okrešlja. Režeži! Slabo jim je kazalo vreme. Vsi vrhovi so se že zavili v goste oblake in vsak čas je bilo dežja pričakovati.

Tukaj smatram svoje potovanje za končano, kajti nadaljna pot do Kamnika nazaj ni imela nobenih težav več. Saj sem pa tudi potoval v veseli, zgovorni družbi; tudi vrlo turistinjo smo imeli med seboj in pevec nas je bilo za kvartet; kaj pa hočemo boljšega? Pričel se je torej zabavni del, od katerega pa poudarim le glavne točke.

Prva točka je bila ječmenova kava, katero mi je pripravila teta Uršičeva. Kaj blagodejno je vplivala na dobrovoljnost razvajenega želodca, ki ta dan ni zaužil še nič gorkega. Druga točka so bile slaščice, ki jih je delila z dobrodelno ročico naša pogumna tovarišica planinka. Nadaljnja točka so bila različna okrepila v Korelnovi gostilni v Stahovici in koncert našega kvarteta. Naslednjo točko je hotelo otvoriti prijazno povabilo stahoviških deklet, naj še ne odhajamo, nego šele z jutranjim vlakom; vendar pa smo odpotovali, da pridemo do večernega vlaka. Končna točka je bila ploha, ki se je usula na nas, ko smo odhajali iz Stahovice, in ki nas je do Kamnika prav pošteno prala. Ker smo bili pripravljeni na take neprilike, nam to ni pokvarilo veselja. Pač pa so postale žalostne naše duše, ko smo v Kamniku naročili pravo planinsko večerjo, pečenko od srne, in ko so nam dali po slabi mestni navadi le male koščke, katere smo radi našega velikega števila še morali po dva in dva med seboj deliti. Ker z okrepčilom nismo potratili mnogo časa, smo prispeli seveda pravočasno na kolodvor in pohiteli z večernim vlakom v Ljubljano nazaj.

S tem končujem popis svojega enodnevnega bivanja v Grintavcih. Izkušal sem navajati ne samo krajevne zanimivosti, nego tudi osebne dogodke in občutke, da označim, koliko zanimivega podaja tako potovanje. Ako vzbudim s tem popisom večje zanimanje za krasno skupino Savinskih planin, sem dosegel svoj namen.

Razgled pri Sv. Pongracu na Radovini.

Popisal I. Žmavc.

Da privabimo ude planinskega društva na ta kraj, hočem nekoliko po možnosti razgled pri Sv. Pongracu popisati.

Kdorkoli je prišel na hrib Sv. Pongraca, je osupel stal in gledal na slovenski meji nepopisno krasni razgled. Ko sem prvokrat šel k Sv. Pongracu v adventu l. 1868., je rajni župnik Anton

Pirtošek v meni tako vzbujal radovednost, da sem komaj dočakal, da sem dospel na vrhunec Radovine*). Pravil je: „Kmalu, kmalu se v gledališču vzdigne zagrinjalo in nepopisen prizor se prikaže po krajih od Golice do Gradca in na globoko Ogrsko.

Da, res čudno lepa prikazen za obiskovalca, ki prileze iz Dravske doline na Pongraški hrib! Od postaje „Reifnig-Fresen“, to je Brezno, se pride lahko v treh urah, torej ni previsoko in pretežavno. Skoro dve uri se gre po ravnini, v Brezniški grapi le eno uro precej v hrib, a tudi ni pretežavno, ker je Pongraški hrib le 900 m visok.

Radovina je takorekoč meja med Nemci in Slovenci, tudi vodna meja med Dravo in potoki, ki se izlivajo v Muro. Razgled pa je zato krasen, ker je Radovina na nemški kraj silno strma. Hriboviti svet se polagoma zvišuje le okoli nemškega Gradca proti severu, in to dela razgled toliko zanimivejši.

Proti zahodu Golica ali sploh Švanberške planine, proti severu Gradec s Schöklom, proti vzhodu brezštevilni hribčki in ravnine globoko na Ogrsko in nad polovico Slovenskih goric: to ti je razgled, da si ga predstaviti in popisati ni mogoče!

Pri podnožju Radovine na Nemškem proti severu leže hribčki kakor valovi morja, obsajeni z vinsko trto, ki rodi znani občudovani „šilher“. Pri Pongracu se ga je dozdej vsak obiskovalec pošteno nasrkal.

Omenjeni hribci so prerezani prvič po Saški dolini, ki se razteza od Ivnika (Eibiswald) do Kljunja (Klein) in Lučan (Leutschach). Tudi potok se imenuje Saga, ki visoko na Golovcu (Koralpe) izvira in se blizu Kljunja izliva v Sulmo. V tej dolini leži proti zahodu Ivnik, proti vzhodu pa Sv. Janez v Saški dolini zraven raznih krajev ob cesti čez Arvež (Arnfels) in Lučan proti Ernužu (Ehrenhausen). Dalje proti severu je zopet nizko hribovje, obsajeno z vinsko trto. Od daleč se vidita grajščina in cerkev sv. Ulrika v Grajtu.

Druga dolina se imenuje bela Sulmska dolina. Rečica Sulma izvira tudi na Golovcu, kjer je visoko zagledati Sv. Ožbolt v Krumpahu. V tej dolini se vidi grad Burgstall in nekoliko zvonika cerkve na zelenem Travniku (Wies). To je bila nekdanje zelo obiskovana romarska cerkev, a sedaj nekoliko manj, ker je pred leti grozen požar pokončal mnogo romarjev.

Tretja dolina je črna Sulmska dolina. V njej se proti zahodu vidi na planini Sv. Ana nad Švanbergom, Sv. Peter na Velsbergu in Gleinstätten. Mično stoji tamkaj tudi grad Holleneg s cerkvijo, znan radi velike zbirke starin, slik, orožja itd. Nekoliko dalje proti severu pa se vidita grajščini Landsberg in Wildbach, od katere ima šilherjeva trta svoje ime („Wildbacherrebe“).

Pri tej grajščini se začneja četrta dolina Laznica. Laznica se imenuje tudi reka, ki teče po tej dolini in ki izvira tudi na Golovcu pri takoimenovani „Glashütte“. V Lazniški dolini leži Veliki Sv. Florjan (Grossflorian), znan radi velikih živinskih

*) Nemški: Radl.

semnjev. Reka Laznica obteka na severni in vzhodni strani „Sausal“ in se izliva pri Lipnici v Sulmo.

Dalje proti zahodni strani se vidi šteinska cerkev z dvema zvonikoma, proti severu Sv. Štefan, malo dalje Preding in Horneck.

Proti severu je lep razgled meseca avgusta in septembra ob čistem zraku ali po deževju. Ako danes dežuje v tem času, se je na vsak način nadejati drugi dan neizrekljivo lepega prizora. Zelo blizu se vidi celo morje hiš v Gradcu in v okolici brez števila gradov in cerkvá. Dobro je imeti s seboj karto ali mapo, na kateri je vse natanko zaznamovano.

Vse okrožje pa oklepajo visoke planine, ki ločijo spodnji Štajer od gornjega in so itak znane po oblikah. Zadi za njimi še gledajo visoki „Zinken“, „Reiting“ in „Hochschwab“ radovedno na Pongraški hrib.

Ako se ogledovalec od zgoraj omenjenih planin obrne od severa nekoliko proti vzhodu, zagleda visoki „Sausal“ (Hochsausal) ž njegovimi vrhunci. Mnogo belih zidanic in kapelic ga krasi. Na visočini omenjenega hriba stoji župna cerkev „Kicek“. Po vsem hribu od Temelkogla do Kreuzkogla nad Lipnico ni videti drugega kakor vinograde, le tapatam kos lesa.

Ponosno stoji in omenjeni vrsti grad „Seckau“, lastnina graške škofije, z velikim zvonom, ki tehta okolo 100 stotov. Blizu grada je lepa cerkev „Frauenberg“. Naravnost čez grad Seckau se zapazi v daljavi proti Ogrskemu na osamelem hribu veliki grad „Riegersburg“.

V Sulmski dolini, ki obmejuje Sausal proti jugu, se očem prikazuje že omenjeni Gleinstätten, velik hribovit kraj z lepimi zidanicami in vinogradi, ki rodijo srednje vrednosti šilher. Malo niže je Kreuzberg in čez njega zagledaš v daljavi preko grada pri Mureku Gleihenberško hribovje in tudi Gleihenberg, potem cerkev Hochstraden in hribsko kopo pri Kleku ali Klechkogel, dokler se oko ne izgubi v ogrskih nižavah in trtnih holmcih Radgonskega in Ljutomerskega okraja, kajti le prav izvedenim topografom je mogoče, z daljnogledom vse te kraje natanko spoznati. Vidijo se pri ugodnem vremenu: Marija Snežnica, Sv. Ana na Krembergu, Kapela, Sv. trije kralji, Sv. Anton, Sv. Trojica, Sv. Lenard in sploh skoro polovica Slovenskih goric. Bliže očesu sta na severnem kraju hribovja nad Dravo Kaplja in Sv. Duh, znana kraja radi lepega razgleda. Imenitnejša hriba sta Kulm in Wechsel.

Pod obličjem proti jugu leži Dravska dolina, vendar se ne vidi niti cesta na Koroško niti Drava. Le Remšnik se kmalu opazi, rodoviten in marljivo obdelan hribovit svet, poln kotov, jarkov in logov. Znani kraji, ki se vidijo, so: Sv. Juri na Remšniku, Sv. Anton na Pohorju, Sv. Primož, potem podružnica sv. Janeza na Arlici v Ribniški župniji, znana zavoljo iskrenih narodnjakov, in sv. Ignacija v župniji sv. Lovrenca. Znamenit kraj je tudi Vuhred zaradi krasne nove gotiške cerkve, za katero je blagi gospod Pahernik daroval 25.000 goldinarjev, mladi Pahernik, sedanji posestnik, pa jo dal krasno slikati za 2400 glđ. Tamkaj mimo se vije železnica kakor kača ropotača po Dravski dolini.

Vsi glavni vrhunci na Pohorju od Sv. Bolfanka pri Mariboru čez Planivko in Črno goro do Male in Velike Kape ti ležijo pred očmi, nekateri goli, drugi obrasli, a doline med njimi so dobro obdelane.

Kakor proti severu vinogradni, tako mičejo proti jugu lesovni kraji in z drevjem poraslo Pohorje je očesu res prav prijetno in lepo gorovje.

Prvi hrib, ki ga zapazi hribolazec proti zahodu, je hrib sv. Urše. Visoko zgoraj je videti belo cerkev kakor lastovičje gnezdo. Za tem hribom se vzdiguje Raduha pri Ljubnem in dalje velikansko pečevje Solčavskih planin: Ojstrica in Brana, malo više dolga skalnata Peca in Veliki in Mali Obir na Koroškem ali sploh Karavanke. Ves prizor je še lepši, ako se potrudíš na visočino Radovine do kraja, kjer se vije cesta iz Marenberga v Ivnik ali na Kapunerkogel (1049 m).

Zato se proti zahodu od Pongraca ne vidijo popolnoma visoke planine. Na visočini se zatorej vidi na desni strani Švanberška planina, na Koroškem tako imenovani Golovec (Koralpe) s svojimi vrhunci Deigitsch, Heb in Handalpe pa Rosenkogel. Posebno ponosno se vzdiguje v podnebje Golica (Speikkogel), to je gola gora brez drevja, znamenita zaradi „špajke“, dišeče rastline za zdravila, in zaradi viharjev. Kadar se na Golicu v poletnem času začno oblaki kopičiti, se gotovo smejo prebivalci v dolini bati, da prihrušči grozna toča, ki jo pongraški cerkovnik vselej ljudem naznanja z zvonjenjem, kajti nevarnost je velika za polje in vinograde. Mnogi mislijo, da goli hribi oblakov ne morejo zadržati, in odtod toča.

Gospod dr. Lavoslav Gregorec je bil leta 1871. na Golicu in je sledeče doživel. On pripoveduje:

„Bilo je krasno jutro brez oblaka, pa dolgo ni bilo tako. Kmalu so se začeli oblaki usipavati s Koroškega na Golicu in v kratkih trenutkih je bila popolnoma zavita v oblake. Nastal je hud vihar in pognal oblake z Golice v dolino, kakor bi jo bil z metlo pobrisal. Zgoraj je sijalo solnce, v nižavi pa so bili vsi oblaki v dolini pod Pongracem, kjer je bliskalo, grmelo in hruščalo. Mislijo, da, ko bi bila Golica obsajena z drevjem, ne bi mogoče bilo vetru, oblake tako naglo v dolino zapoditi. Pri naglem tiru pa je verjetno, da deževne kapljice zmrzavajo, in toča začne po polju in po vinogradih ropotati in tako upanje kmeta uniči.“

Da je Remšnik precej obvarovan pred točo, imamo hvaležni biti Radovini, ki je še z drevjem obrasla in brani na Remšnik viharjem, kateri se navadno za Radovino podijo po Pesniški dolini v Slovenske gorice, ali pa za hribovjem okoli Gradca.

Zdaj pa vabimo na koncu opisa Pongraškega razgleda vse prijatelje prirode, posebno pa člane planinskega društva, naj se potrudijo na hribček in si oči nasitijo z neizrekljivo lepim razgledom na Radovini, ki stoji kot mogočen stražar med Nemci in Slovenci; tudi si lahko ogledajo kraj, kjer se toča dela. Saj je tukaj tako prijetno in lepo, da ne pojdeš lahko kmalu s hriba. *)

*) Glede severne slovenske Štajerske opozarjamo na spis prof. Fr. Orožna v lanskem letniku »Plan. Vestnika« v 6., 7. in 8. številki pod naslovom »Potovanje na severno slovensko jezikovno mejo«. Opomba uredn.

S cepinom in vrvjo.

Spisal I. M.

(Dalje.)

4. Gurgl.

Windachska dolina je primeroma kratka, toda jako lepa. Na severu jo obroblijajo temni gozdovi celo v višini nad 2000 m; polagoma pa izgine drevje popolnoma, in po sočnih planinah se pasejo majhne ötzthalske krave. Še više te pa vabijo ledeniki, nad katerimi kraljujejo Wildkaarspitze (3202 m), Windacherkogel (3363 m), Stubaijer Wildspitze (3342 m) in Schaufelspitze (3333 m). Na južni strani pa straži dolino črni Wannenkogel (2967 m), v katerega skalnatem vznožju sameva ljubko jezerce Wannensee. V njegovi samoti ga moti malokateri hribolazec, zakaj vsakemu se mudi v krasne Ötzthalske ledenike. Tudi jaz sem jo urno ubral po dolini navzdol.

Nenadoma zaslišim oster žvižg. Ozrem se hitro okrog, rado-veden, kdo si tu z žvižganjem preganja čas. Dolgo gledam zastonj; ničesar nisem zapazil. Črez nekaj časa začujem zopet žvižg in tu vidim, kako je nekaj kosmatega puhnilo v majhno luknjo. Takoj sem uganil, da je bil to svizec. Kakor planike, divje koze, planšarice in planšarji, krave, janci in hribolazci, tako je tudi svizec nekaj popolnoma planinskega. Kdor še te živalce ni videl, se ne more hvaliti, da pozna vse planinsko življenje. Pri nas — vsaj kolikor je meni znano — tega žvižgača ni več. Oživlja pa še mnoge tirolske, zlasti pa Zahodne Alpe. V nekaterih tirolskih in štajerskih apneniških gorovjih jih izkušajo sedaj zopet zarediti. Toda svizcem ne ugaja posebno ondotno skalovje, pač pa lisicam njih meso. Kaj hitro se pa množe v Osrednjih Alpah.

Ker marsikdo gotovo še ni videl svizca, ga hočem opisati prav na kratko, kakor ga je neki Kobell l. 1588. „Svizec je tako velik kakor domači zajec, ima pa odrezana ušesa in pedenj dolg rep, velike sprednje zobe in grize hudo, kadar se ujezi; ima kratka bedra, ki so pod trebuhom gosto porasla, kakor da bi imel hlače oblečene, ima medvedove šape in na njih dolge kremplje, s katerimi kaj globoko grebe v zemljo. Ako mu daš jesti, vzame jed v sprednje noge kakor veverica in sedi kakor opica itd. Hodi tudi po dveh zadnjih nogah kakor medved.“

Da so svizci premetene živali, nam kaže način, kako spravljajo seno v svoja bivališča. Velik svizec namreč leže na hrbet in i-tegne noge navpično. Drugi nalože nanj sena in ga tako obloženega vlečejo za rep v luknjo. Tako pripoveduje Plinij, in on je bil moder mož, kateremu se pač sme verjeti.

Ker se ni hotel noben svizec več pokazati, sem odhitel dalje ob šumljajočem Windachskem potoku. Kaj težko šem prišel mimo Fieglove gostilne. Zelo me je namreč mikalo, da bi si ogledal njeno notranjščino, kar bi moji notranjščini jako ugajalo, zakaj ura je bila že blizu poldne. Toda premagal sem samega sebe in, vesel svoje zmage, sem jo žgal proti izhodu doline, da se je kar

kadilo za menoj. V dobri uri sem prišel skozi redok gozd in zagledal sem pred seboj dolino Ötzthal. Oglejmo si jo nekoliko natančneje.

Ötzthal je najvažnejša in malodane največja povprečnica v Vzhodnih Alpah. Dolga je 53 km in zakončujejo jo ledeniki 26 km na široko. Do 200 ledenikov se tam blešči, in iz njih se dvigujejo neštetilni vrhovi, vsi nad 3000 m visoko. Ako se voziš po železnici, prideš vanjo iz Innske doline pri postaji Ötzthal. S poštnim vozom se pelješ odtod po lepi cesti ob penečem potoku Ötzthaler Ache v Ötz. Tu se ne mudiš dolgo, ker te šumeče letovičarsko življenje kmalu spodi naprej. Skozi ozko sotesko prideš dalje v prostorni Umhausenov kotel. Odtod se potruži tri četrti ure daleč h krasnemu Stujbenskemu slapu, ki je eden najvišjih (150 m) in najlepših tirolskih slapov. Onkraj vasi Huben te že obveja planinski zrak. Cesta je odtod dalje vedno slabša, ker jo vsako leto pokvarijo plazovi. Zato je pametnejše, da greš peš do Söldena, kjer se itak vozna cesta končava. Ako imaš pa dosti denarja, lahko jezdiš noter do Hochjochspica.

Vas Sölden ima jako lepo lego. Zeleni kotel, v katerem leži, je še precej v zavetju. Zato prihaja sem mnogo tujcev, da si odpočijejo od šumnega mestnega življenja in se naužijejo svežega planinskega zraka. Okrog cerkve je par večjih ličnih stavb, v katerih najdeš ceno in tudi dobro postrežbo; vsaj „Mayer“ pravi tako, sam nisem tega izkusil. Ko sem namreč z gozdnega porobja zagledal onostran potoka Sölden, sem prišel po kratkem preišljevanju do zaključka, da najbolj pametno storim, če ne grem tja iskat ostankov, saj v Gurgel pridem lačen, ako kaj kosim ali ne.

Spustim se navzdol in si poiščem najbližjo bližnjico do pota proti Zwieselsteinu. Tu se mi je izšlo malo srečneje nego navadno, kadar iščem bližnjic. Preskočil sem par plotov, razpodil jato kokoši, oplazil s cepinom psa, ki se je hotel na vsak način prepričati, če so moje hlače kaj močne, in bil sem na kolovozu. Pri Kühltreien-skih tesneh se vzpenja pot jako strmo in visoko nad bučečim potokom. Ker ni mogoče skozi tesni, ogledal sem si jih z vrha. Splezal sem na strmo skalo, ki moli nekoliko čez rob, in pogledal doli. Krasno, toda grozno je tu. Izprva nisem videl skoraj ničesar. Ozek prepad je pred menoj zazijal; v njem je šumelo in grmelo, da me je kar glušilo. Ko se je pa oko privadilo temi, sem zagledal v silni globočini pod seboj šumeče mlečnobeke valove. Velikanske pečine so navaljene v tesni strugi in zavirajo pot bistremu potoku, ki drevi iz ledenikov v Innsko dolino. Zastonj butajo valovi v oglajene stene, onemogli in razpršeni se pogrezajo v strugo. Toda ledeniki jim pošiljajo vedno novih moči in združeni navale zopet pečino, dosežejo njen vrh ter planejo z veselim, zmagoslavnim vriskom čez njo v globočino. Kako voda tu vre, kako se valovi jezno penijo, kako srdito šume, zakaj pot jim zopet zastavljajo nove pečine, novo skalovje! Toda valovi so dobili v svojem skoku silno moč, in nobena peč jih ne more več ustaviti. S silovito močjo in glušečim grmenjem dreve čez večje pečine, odrivajo s

pota manjše in vale s seboj posamezne kamene ter jih meljejo v pesek.

Ko pribesne iz tesni, se nekoliko umirijo, saj je pot v široki strugi prosta. Grejejo se v solnčnih žarkih in se vesele nad pogledom na zelene trate, ki jih obdajajo, in bele vasice, mimo katerih šumljajo. Tuintam pa pridreže še neukročni valovi iz sosednjih dolin in se jim pridružijo. Sedaj se spomnijo svoje prejšnje moči, in gorje, če jim ni struga dovolj široka! Hipoma zdivjajo popolnoma, razdirajo ceste, odnašajo mostove, izpodkopujejo bregove, zasipajo rodovitno polje s peskom in kamenjem in razširjajo povsod strah in grozo. Dolgo nisem smel zreti v globočino, ker me je grmenje valov nekako mamilo. Pobral sem se torej previdno s pečine in šel dalje.

Tu vidiš povsod sledove ledenikov, ki so se svoje dni raztezali do Söldena. Obrušeno kamenje in ledeniški mlini te nanje spominjajo. Na obeh straneh pota stoje velikanske pečine, ki so se nekdanj solnčile na stenah nebotičnih vrhov. Toda zob časa jih je odglodal od njih; zgrmele so na ledenik, ki jih je odnesel v dolino in tu odložil.

Kmalu sem prišel zopet k potoku in po nekoliko širši dolini v vas Zwieselstein (1472 m). Tu se dolina cepi v Gurgelsko in Ventsko dolino. Pri vrhu Karlespitze (3370 m) se odceplja od glavnega Ötzhalskega gorskega grebena precej dolga, skozinskoz ledena panoga, ki loči obe dolini. Končava se z Nöderkoglom (3166 m), ki ga vidiš v Zwieselsteinu naravnost pred seboj. Tudi meni se je prigodilo kakor marsikateremu hribolazcu, da se nisem mogel takoj odločiti, po kateri dolini bi jo mahnil. Vsled neprestane hoje in posta me je pa zapustil ves humor, da se mi še misliti ni ljubilo. Krenil sem torej k „Prantlu“, kjer so se mi kmalu zbistrili možgani. Sklenil sem, da pojdem najprej v Gurgl in potem čez Ramólovo sedlo v Vent. Malo so me pa skrbeli temni oblaki, ki so se zbirali okrog vrhov, ker me prav nič ni mikalo kolobariti čez ledeno sedlo v Vent. Najbolj bi mi kazalo nazaj v Zwieselstein in dalje v Vent; toda nihče še ni v loteriji zadel, kdor ni stavil. Mahnil sem jo torej v Gurgl.

(Dalje prihodnjič.)

Društvene vesti.

Novi člani. Osrednjega društva: Gg.: Antoineta Foerster v Berlinu; Ivan Velkavrh, c. in kr. nadporočnik v pok. v Ljubljani (ustanovnika); Bersin Josipina, lastnica modnega salona v Ljubljani; Jeglič Josip, posestnik v Ljubljani; Jebačin Ivan, trgovec v Ljubljani; Kostanjevec Josip, vadniški učitelj v Ljubljani; Kolar France, trg. sotrudnik v Ljubljani; Kalmus Fran, tovarnar-pečar v Ljubljani; Kollmann Fran, veletržec v Ljubljani; Legat Leopold, trg. knjigovodja v Ljubljani; Molan Jakob, trg. sotrudnik v Ljubljani; dr. Novak Fran,

odv. kandidat v Ljubljani; Peterca Pavel, posestnik v Ljubljani; Petričić Vaso, veletržec v Ljubljani; Predović Ilija, veletržec v Ljubljani; Porenta Josipina, zasebnica v Ljubljani; Škraber Ivan, trg. sotrudnik v Ljubljani; Vávru Ivan, gimn. profesor v p. v Ljubljani; Zupan Tomo, monsignore in gimn. profesor v Ljubljani; Žužek Šimen v Ljubljani; dr. Matija Murko, c. kr. vseučiliški profesor v Gradcu; Bajšelj I., učitelj v Idriji; Častek Fran, c. kr. rudn. žgalniški mojster v Idriji; Pirnat Makso, realni profesor v Idriji; dr. Zarnik Tomo, zdravnik v Zagorju ob Savi. Češke podružnice: Gg.: Desenský K., c. kr. namestn. koncipist v Žižkovu; Hainz T., kand. ing. v Pragi; Havelka Kam., ing. chem. v Pragi; Pelly V. v Polici na M.; Seifert Stefan, iur. cand. v Pragi; Stehliček Mil., mag. pharm. v Mladi Boleslavi; Schmulzer Fr., rač. ravnatelj fin. dir. v Pragi; Vacek I., c. kr. profesor v Příbramu. Podravske podružnice: G. Josip Zelenik, načelnik okr. zastopa pri Sv. Urbanu v Slov. goricah. Radovljiške podružnice: G. Janko Globočnik, c. kr. davčni nadzornik v Radovljici.

Darila. Osrednjemu društvu: Za Goliško kočo: gdč. Antonija Štrubelj 2 K; gdč. Josipina Bersin 2 K; g. Kobler 1 K; g. Jernej Žitnik 5 K; g. Jožef Kuhar 1 K; g. Josip Lenček 2 K; g. dež. svetnik M. Zamida 10 K; dva neimenovana gg. dijaka 10 K; g. Ivan Mejač 12 K; g. Karel Seunig 20 K; g. Ivan Trček 20 K; g. Janko Češnik 20 K. — Češka obec v Ljubljani je podarila več letnikov čeških ilustriranih časopisov za knjižnice v kočah.

Otvoritev novega mostiča črez Savo pod Kamno gorico, ki ga je zgradila vrla Radovljiška podružnica, se je vršila dne 1. t. m. ob krasnem vremenu. Zbralo se je nepričakovano veliko število izletnikov, zlasti iz Ljubljane in Kranja, iz Radovljice, Tržiča, Bleda, Begunj, Kranjske gore, Fužin in celo iz Koroške. Točno ob dveh popoldne so odkorakali izletniki z godbo na čelu k mostu, s katerim se začenja nova koristna, prijetna in zanimiva pot, ki smo jo opisali v zadnji številki našega lista. Mostič so „zašrangale“ zale gospodične. Izletniki so se ustavili pred njim in, ogledujoč ga, priznavali zares solidno in lično stavbo. Načelnik Radovljiške podružnice, g. Hugon Roblek, je pozdravil ob mostiču vse izletnike ter na kratko označil korist nove poti in navedel razloge, ki so napatili Slov. plan. društvo, da se je lotilo teh naprav. Naj omenimo iz odgovora še naslednje: Malokje na svetu je nakopičenih toliko naravnih zakladov in biserov kakor na Gorenjskem, zlasti v Radovljiškem okraju. Vendar se ta narodni kapital slabo izkorišča. Mnogo je izgubljenega s tem, da gospodarijo ž njim tujci, a koliko ga leži zanemarjenega, mrtvega povsod naokoli. Zatorej ima Slov. plan. društvo prevažno in prehvaležno polje, če ne skrbi samo za šport, marveč tudi za narodnogospodarsko stran svojega delovanja. Važen uspeh pri našem delovanju v tem oziru je pač tok severnih naših bratov v naše kraje. Odkar je ustanovljena Češka podružnica našega društva, prihajajo zdržema in čimdalje v večjem številu ti dejanski gojitelji slovanske vzajemnosti k nam, da nam pomagajo v boju proti potujčevanju naših letovišč in gorá. Zatorej srčno pozdravljeni bratje Čehi, zastopniki te struje! Drugi razglašeni kraji za letovičarje po alpskih deželah bi delali za mesta, kakor „Mili pogled“ ob novem potu,

reklamo, ki bi živila celo naselbino restavraterjev. Naposled je zaklical govornik pozdrav krasni naši slovenski domovini. Strelji počijo, pevci zapoje „Lepa naša domovina“ in godba zasniva „Planinsko“. „Šranga“ pade in izletniki prekoračijo v nedogledni vrsti 60 metrov dolgi most. Potnikom so zelo ugajale nove društvene naprave od mostiča do Kamne gorice, zlasti izvirne in poučne krajepisne deske mladega nadarjenega slikarja in kiparja g. Pavlina, dalje klopi in galerije nad prepadi. V hladu restavracijskega vrta g. pl. Kappusa so se zbrali izletniki h kratkemu počitku. Tu sta izpregovorila v imenu osrednjega odbora našega društva g. podnačelnik dr. Tominšek, v imenu Češke podružnice pa g. profesor Prusik. Zastopani pa sta bili tudi Kranjska podružnica z načelnikom g. Jankom Majdičem in Ziljska z g. tajnikom Knafelcem in s tremi člani. Izmed drugih gostov, ki so počastili izlet, so bili g. dr. Bleiweis pl. Trsteniški, g. ravnatelj Ivan Šubic in deželni poslanec g. Pirc.

Otvorili smo novo napravo s trojnimi željami: 1. da bi koristili domačinom v praktičnem in gmotnem oziru; 2. da ustvarimo domačim članom in prijateljem narave nov mičen in lep izlet na Gorenjsko, tujcem pa, ki se mudé dalje časa v divni Gorenjski, prijetno izpremembo; 3. da storimo kaj tudi za one člane in prijatelje, ki ne morejo v sinje višine.

Zahvala. Odbor Radovljiške podružnice zahvaljuje vse častite izletnike, ki so se v tako obilnem številu odzvali vabilu in prišli k otvoritvi novega mostiča in pota. Posebej še zahvaljuje brdke gospodične „šrangarice“, na čelu jim gdč. Ano Božičevo, ki so ozaljšale most in nabrale 60 kron mostnine, slavno radovljiško godbo za brezplačno sodelovanje, slavno požarno brambo kamnogoriško ž njenim izurjenim pevskim zborom in potem vse, ki so na ta ali oni način pripomogli k uspehu. Posebna zahvala bodi g. stavbnemu podjetniku Ivanu Darniču, ki je brezplačno izvršil 20 m več mostu, nego je bilo po načrtu pogojeno. Naposled si šteje odbor v dolžnost, da izreče prisrčno zahvalo vsem, ki so prispevali za mostič in naprave ob novem potu, zlasti pa g. ces. svetniku Ivanu Murniku in g. drž. in dež. poslancu Jos. Pogačniku, ki sta izposlovala najizdatnejšo podporo.

Novi most črez Savo, ki bo vezal postajo Žirovnico z Zasipom, z Gorjami in Bledom in h kateremu sta prispevala tudi osrednji odbor in Radovljiška podružnica, je že začel staviti g. Darnič, ki je postavil tudi mostič pod Kamno gorico. Ta most bo imenitna pridobitev v prometnem oziru za te kraje.

Nove razglednice. Izšle so v zalogi Radovljiške podružnice nove razglednice z mostičem pod Kamno gorico in s pogledom od radovljiškega pokopališča na Savsko dolino in Triglav.

Vabilo na občni zbor „Ziljske podružnice“
Slov. plan. društva na Sv. Višarje v nedeljo 27. julija t. l. ob 8. uri zvečer v Lakatovi gostilni.

Na dnevnem redu je poročilo delovanja te podružnice za preteklo dobo, pregledovanje računov in volitev novega odbora za prihodnjo triletno dobo. Odbor.

Sangrad pri Kranju

ob železniški progi Ljubljana-Trbiž.

Letovišče za tujce pod zdravniškim nadzorstvom, med gorami, v samoti, 465 metrov nad morjem Vsakovrsten komfort. Izvrstno bivališče za rekonvalescente.

Sezona od maja do oktobra.

Cena šest kron na dan za zdravo in tečno hrano z vinom, za stanovanje, zračne, peščene, solne, gorke in mizle kopeli ter električno razsvetljavo.

— Dvakrat na teden obišče zdravnik letovišče. —

Lastnik dr. E. Globočnik v Kranju.

FRANC ČUDEN

urar v Ljubljani na Mestnem trgu

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilk. Vsi izdelki so priznani izvrstni in poceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro.

— Ceniki na zahtevanje brezplačno —

J. BONAČ

v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte,
priporočam vljudno svojo

trgovino s papirjem in pisalnimi potrebščinami.

Vzorce papirja pošiljam na ogled. V svoji knjigovazni izdelujem vezi preproste in najtnejše. Prevzemljem izdelovanje vsakovrstnih razglednic po fotografijah. Imam veliko zalogo vedno najnovejših razglednic.

— Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda. —

Tvornica kartonaže z električno silo. Po naročilu izdelujem raznovrstne škatle.
Prekupnikom velik popust.

Karla Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16

priporočata svojo veliko zalogo planinske oprave: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem raznovrstno železnino za stavbe, kuhinjsko orodje, najboljše orodje za rokodelce in vse vrste poljedelskih strojev.

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah šte. 9

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna lodnasta oblačila in plašče za turiste

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastoj.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo veliko zalogo klobukov, posebno lodnatih za hribolazce in lovce iz
tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

AVGUST AGNOLA,Najnižje cene.

steklar v Ljubljani na Dunajski cesti št. 13.

Najnižje cene.

Velika zaloga stekla, porcelana, zrcal, okvirov in vseh drugih v steklarstvu spadajočih predmetov.

LJUBLJANA← **J. LOZAR** →Mestni trg št. 7.

priporoča svojo bogato zalogo turistovskih srajc, turistovskih, kole-sarskih in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih nogavic, zavratnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.

Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Franciskanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.

Delo rečno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

FOTOGRAFIJA

je gotovo najlepša in najkratkočasnejša zabava!

Fotografski aparatiin sploh vsi drugi v fotografsko stroko spadajoči predmeti za amaterje
in za strokovnjake so vedno v največji zalogi na razpolago.

Pouk v fotografiranju za novince preskrbim sam in brezplačno.

Ceniki so vedno brezplačno na razpolago.

Dalje priporočam svojo tovarniško zalogo
papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin.**JOS. PETRIČ.**

V Ljubljani, na sv. Petra cesti št. 4.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.